

Minister Klimatu i Środowiska

Anna Moskwa

DSA-WZE.050.15.2022.AK
2407656.9170264.7416405
Warszawa, 12-01-2023

**Pan
Tomasz Grodzki
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej**

Szanowny Panie Marszałku

W odpowiedzi na oświadczenie Senatora Pana Krzysztofa Kwiatkowskiego przedstawione podczas 54. posiedzenia Senatu RP w dniu 29 listopada 2022 r., w sprawie prac nad projektem zmiany ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych oraz ustawy – Prawo ochrony środowiska, BPS/043-54-1986/22, poniżej przedstawiam stanowisko w sprawie.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych oraz ustawy – Prawo ochrony środowiska, dot. utworzenia i uruchomienia nowego funduszu przeznaczonego na transformację sektora energetycznego (Fundusz Transformacji Energetyki – FTE) w 2022 r. był dwukrotnie poddany uzgodnieniom międzyresortowym i konsultacjom społecznym. W wyniku zgłoszonych uwag konieczne były dalsze prace nad projektem ustawy, celem wypracowania kompromisowego tekstu. Równolegle na forum Rady UE prowadzone są prace nad projektem Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 2003/87/WE ustanawiającą system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych w Unii, decyzję (UE) 2015/1814 w sprawie ustanowienia i funkcjonowania rezerwy stabilności rynkowej dla unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych i rozporządzenie (UE) 2015/757, które formalnie zakończone zostaną przyjęciem wypracowanego, kompromisowego tekstu projektu ww. dyrektywy. Obecnie Rada UE oraz PE rozważają w procedowanym projekcie ustawy możliwość uwzględnienia proponowanych zmian w zakresie wydatkowania dochodów ze sprzedaży uprawnień do emisji gazów cieplarnianych oraz przekazanie projektu ustawy do dalszych prac.

W obecnej wersji projektu ww. ustawy przewidziano, że FTE będzie zasilany dochodami ze sprzedaży w drodze aukcji 40% rocznego wolumenu uprawnień do emisji w poszczególnych latach IV okresu rozliczeniowego systemu EU ETS, tj. w latach 2021-2030 z wyłączeniem równowartości dochodów z roku 2022 i 2023.

Z tytułu aukcyjnej sprzedaży uprawnień do emisji w ramach systemu handlu uprawnieniami do emisji EU ETS Polska uzyskała w latach 2013-2022 łączne wpływy w wysokości ok. 82 806 mln zł. Szczegółowe zestawienie przedstawiono w załączniku do pisma.

Zgodnie z unijnymi postanowieniami państwo członkowskie określa sposób wydatkowania dochodów uzyskanych z aukcyjnej sprzedaży uprawnień do emisji, przy zastrzeżeniu, że przynajmniej 50% uzyskanych dochodów (lub ich równowartość) powinno zostać wykorzystane na cele środowiskowe tj. m.in.:

- redukcję emisji gazów cieplarnianych;
- rozwój energii ze źródeł odnawialnych;
- środki mające na celu unikanie wylesiania;
- pochłanianie dwutlenku węgla przez lasy;
- bezpieczne dla środowiska wychwytywanie i geologiczne składowanie dwutlenku węgla;
- tworzenie rozwiązań zachęcających do publicznych środków transportu;
- finansowanie badań i rozwoju w zakresie efektywności energetycznej oraz czystych technologii;
- środki służące zwiększeniu efektywności energetycznej i termomodernizacji budynków.

Państwa członkowskie mają obowiązek corocznego przedłożenia Komisji Europejskiej sprawozdania o wykorzystaniu dochodów uzyskanych z aukcji uprawnień do emisji lub ich równowartości finansowej. Przekazywane Komisji Europejskiej dane są łatwo dostępne publicznie, pod poniższymi linkami:

- http://cdr.eionet.europa.eu/pl/eu/mmr/art17_auctioning/
- <https://reportnet.europa.eu/public/country/PL>.

Zgodnie z praktyką przyjętą od początku tworzenia raportów z wydatkowania środków z aukcji, czyli od roku 2013, w raportach odzwierciedlane jest jedynie 50% równowartości wpływów z aukcji, mimo iż rzeczywiste wydatki na cele klimatyczne w poszczególnych latach przekraczały tę wartość.

Odnosnie do zidentyfikowanych problemów przyłączeniowych OZE oraz podejmowanych działań korygujących należy wskazać, że głównym powodem wyczerpywania się możliwości przyłączeniowych sieci elektroenergetycznych jest bezprecedensowa liczba składanych wniosków o wydanie warunków przyłączenia dla OZE oraz wydanych już przez Operatorów Systemów Dystrybucyjnych (OSD) warunków przyłączenia i podpisanych umów o przyłączenie, co obrazują poniższe dane.

Dane dotyczące stanu przyłączania OZE w Polsce:

- 1) Moc OZE przyłączona do KSE na koniec 2021 r.: sieci OSD – 15,7 GW, sieci Operatora Systemu Przesyłowego(OSP)– 1,7 GW.
- 2) Wydane warunki przyłączenia oraz zawarte umowy na koniec 2021 r. (dane Polskiego Towarzystwa Przesyłu i Rozdziału Energii Elektrycznej– PTPIREE):
 - wydane warunki przyłączenia do sieci OSD – 9,8 GW,
 - zawarte umowy o przyłączenie do sieci OSD i OSP łącznie– 19,3 GW.
- 3) Warunki przyłączenia w 2021 r. (pięciu największych OSD): wydano łącznie prawie 5,5 tys. warunków przyłączenia o łącznej mocy 9,6 GW. W stosunku do 2020 r. odnotowano wzrost o ponad 2 tys. warunków przyłączenia (tj. o ponad 158%) oraz o 3,9 GW (tj. o ponad 169%).

- 4) Umowy o przyłączenie w 2021 r. (pięciu największych OSD): zawarto umowy o przyłączenie do sieci z ponad 4 tys. nowych źródeł energii o mocy ponad 9,5 GW. W stosunku do 2020 r. stanowiło to wzrost o 2,4 tys. umów (tj. o ponad 248%) oraz o ponad 7 GW (tj. o prawie 400%).

W opinii MKiŚ, możliwym rozwiązaniem zaistniałej sytuacji, która negatywnie wpływa na rozwój wykorzystania OZE w elektroenergetyce jest podjęcie działań skupionych na dwóch kluczowych obszarach:

- optymalizacji istniejących możliwości sieciowych oraz
- rozbudowie i modernizacji sieci.

Mając na uwadze podjęte w przedmiotowym zakresie działania, należy wskazać, że MKiŚ prowadzi prace nad *projektem ustawy o zmianie ustawy o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych oraz niektórych innych ustaw* (UD437). W ramach projektu proponuje się, po pierwsze, dodanie nowych, kluczowych projektów przesyłowych oraz poszerzenie załącznika (dotychczas zawierającego tylko „Wykaz strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych”) również o projekty dystrybucyjne o napięciu powyżej 100 kV, kluczowe dla wyprowadzania energii elektrycznej z sieci przesyłowej do sieci dystrybucyjnych. Dzięki takiemu rozwiązaniu skróceniu ulegnie proces uzyskiwania pozwoleń publicznoprawnych przez inwestorów, jak również zastosowanie znajdzie m.in. uproszczony model uzyskiwania gruntów pod te inwestycje.

W MKiŚ trwają ponadto prace nad przepisami, mającymi na celu optymalizację istniejących możliwości sieciowych, umożliwiających rozwój innowacyjnych rozwiązań technicznych, celem zapewnienia odpowiednich zdolności do integracji nowych mocy OZE w systemie elektroenergetycznym. Jednym z wypracowywanych rozwiązań jest tzw. *cable pooling*, polegający na współdzieleniu infrastruktury energetycznej pomiędzy instalacje oparte o różne technologie OZ o różnych charakterystykach pracy i profilach wytwarzania, pozwalające na wykorzystanie istniejących możliwości przyłączeniowych. Z kolei w procedowanej nowelizacji ustawy OZE (projekt UC99) proponuje się zmianę definicji hybrydowej instalacji OZE, która ma umożliwić korzystne połączenie źródeł o odmiennej charakterystyce oraz bardziej efektywne wykorzystanie mocy przyłączeniowych, a także zapewnić większą „sterowalność” odnawialnych źródeł energii i umożliwiając pełnienie aktywnej roli w stabilizowaniu systemu elektroenergetycznego.

Odnosząc się do zapytania dotyczącego danych ile procent wniosków o przyłączenie elektrowni OZE do sieci otrzymuje obecnie zgodę, a także jaka jest łączna planowana moc farm PV i wiatrowych, które nie otrzymały zgody, należy wskazać, że Ministerstwo Klimatu i Środowiska nie jest dysponentem przedmiotowych danych, w związku z czym nie jest w stanie udzielić tak szczegółowych informacji. Niemniej, należy wskazać, że w pierwszym półroczu 2022 r. OSD wydały 1 170 warunków przyłączenia do sieci dla wytwórców oraz podpisały ponad 1 300 umów na przyłączenie do sieci dla źródeł energii. Łącznie wydane warunki przyłączenia opiewały na moc wynoszącą 2 620 MW, a podpisane umowy na prawie 2 700 MW. Jednocześnie zgodnie z danymi URE łączna liczba wydanych odmów dot. warunków przyłączenia OZE w kolejnych latach wyniosła odpowiednio:

- 2019 r. – 318,

- 2020 r. – 1192,
- 2021 r. – 3617,
- 2022 r. – 47981¹.

W tym miejscu należy podkreślić, że powyższych danych nie sposób analizować w oderwaniu od wcześniej wskazanych informacji. Te bowiem stanowią potwierdzenie ogólnej konkluzji dotyczącej przyczyn wyczerpywania się mocy przyłączeniowych, wynikających ze skali i dynamiki rozwoju OZE w Polsce. Powyższe zjawisko jest obserwowane także w innych państwach europejskich, w których następuje znaczący i szybki przyrost mocy zainstalowanych w energetyce odnawialnej.

Należy przy tym zaznaczyć, że sieci elektroenergetyczne posiadają określone możliwości techniczne dotyczące mocy przyłączonych do nich źródeł energii, w związku z czym nie ma możliwości przyłączenia do sieci dystrybucyjnych źródeł energii o dowolnej wielkości mocy. Warto także podkreślić, że każde wydanie warunków przyłączenia do sieci, jak i odmowa wydania warunków przyłączenia dla nowych źródeł energii, poprzedzone jest wykonaniem przez operatora sieci szczegółowej analizy technicznej, która określa m.in. wpływ planowanego źródła na funkcjonowanie sieci elektroenergetycznej oraz na parametry jakościowe energii elektrycznej. Powyższe ma na celu uniknięcie przeciążenia infrastruktury elektroenergetycznej, które skutkowałoby jej awarią lub uszkodzeniem, co z kolei mogłoby wpłynąć na bezpieczeństwo odbiorców energii oraz pozbawić ich zasilania. W przypadku odmowy wydania warunków przyłączenia, jej przyczyny wynikają z ww. analizy technicznej i są indywidualne dla każdego wniosku.

Z wyrazami szacunku

Anna Moskwa
Minister Klimatu i Środowiska
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

¹ Dane na 30.09.2022 r

Załącznik

Tab. Dochody osiągnięte z tytułu sprzedaży uprawnień do emisji w ramach systemu handlu uprawnieniami do emisji EU ETS w rozbiciu na poszczególne lata 2013 – 2022.

ROK	DOCHÓD ZE SPRZEDAŻY (w zł)
2013	1 012 890 006,45
2014	323 016 323,11
2015	547 928 055,73
2016	587 737 669,12
2017	2 123 868 105,15
2018	5 124 471 992,95
2019	10 842 346 039,59 w tym: 1) 5 052 438 684,4700 – do budżetu państwa; 2) 4 625 525 884,20 – na Fundusz Wypłaty Różnicy Ceny, ustanowiony ustawą z dnia 28 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o podatku akcyzowym (...); 3) 1 156 381 470,92 – na konto NFOŚiGW; 4) 8 000 000 – na funkcjonowanie KOBiZE, zgodnie z art. 49 ust. 2b ustawy ETS.
2020	13 902 984 553,97 w tym: 1) 12 128 084 553,97 - do budżetu państwa; 2) 1 766 900 000 – na Fundusz Rekompensat Pośrednich Kosztów Emisji, zgodnie z art. 49 ust. 2c ustawy ETS; 3) 8 000 000 – na funkcjonowanie KOBiZE, zgodnie z art. 49 ust. 2b ustawy ETS.
2021	25 287 413 536,01 w tym: 1) 24 287 233 536,01 – do budżetu państwa; 2) 988 180 000 - na Fundusz Rekompensat Pośrednich Kosztów Emisji, zgodnie z art. 49 ust. 2c ustawy ETS 3) 8 000 000 – na funkcjonowanie KOBiZE, zgodnie z art. 49 ust. 2b ustawy ETS; 4) 4 000 000 – zgodnie z art. 49 ust. 2d ustawy ETS, dla NFOŚiGW na pełnienie funkcji krajowego operatora Funduszu Modernizacyjnego.
2022	23 053 927 173,59 w tym: 1) 9 027 445 380,08 – Fundusz Przeciwdziałania

	COVID-19, zgodnie z art. 49 ust. 2e ustawy ETS
2)	4 588 481 793,51 - na Fundusz Rekompensat Pośrednich Kosztów Emisji, zgodnie z art. 49 ust. 2c ustawy ETS
3)	9 424 000 000,00 - na Fundusz Wypłaty Różnicy Ceny, ustanowiony ustawą z dnia 28 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o podatku akcyzowym (...);
4)	8 000 000 – na funkcjonowanie KOBiZE, zgodnie z art. 49 ust. 2b ustawy ETS;
5)	6 000 000 – zgodnie z art. 49 ust. 2d ustawy ETS, dla NFOŚiGW na pełnienie funkcji krajowego operatora Funduszu Modernizacyjnego.

Z tytułu aukcyjnej sprzedaży uprawnień do emisji w ramach systemu handlu uprawnieniami do emisji EU ETS Polska uzyskała w latach 2013-2022 łączne wpływy w wysokości ok. 82 806 mln zł (z czego 51 188 mln zł – do budżetu państwa).